

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

22.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 18-го Марта — 1838 — Wilno. Piątek. 18-go Marca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна, 17-го Марта.

По ходатайству Его Сіятельства, Господина Виленскаго Военнаго Губернатора, Гродненскаго, Минскаго и Бѣлостокскаго Генераль-Губернатора, Генераль-Адъютанта, Князи Николая Андреевича Долгорукова, и по удостоенію Комитета Гг. Министровъ, нижеслѣдующіе Чиновники Всемиловѣйше пожалованы 18 Февраля сего года за отлично-усердную службу:

Подполковники: Вилкомирскій Городничій *Копонацкій* и Ковенскій Полицмейстеръ *Магнушевскій*, орденами *Св. Станислава 3-й степени*.

Виленскій Земскій Исправникъ, Титулярный Совѣтникъ *Вендзягольскій*, удостоился получить

Переводчикъ Виленской Губернской Почтовой Конторы, Титулярный Совѣтникъ *Трефуртъ*, награжденъ полугодовымъ окладомъ 400 руб. асс.

Произведены: Вилкомирскій Уздный Предводитель Дворянства, Коллежскій Секретарь *Свѣцкій*, въ Титулярные Совѣтники.

Упитскій Уздный Предводитель Дворянства, Губернскій Секретарь *Бурба*, въ Коллежскіе Секретари.

Непремѣнный Членъ Виленскаго Приказа Общественнаго Призрѣнія, Надворный Совѣт. *Петръ Клейстъ*, получилъ знакъ отличія безпорочной службы за XXV лѣтъ.

Объявлена благодарность Губернскаго Начальства за прилежаніе къ службѣ служащимъ въ Виленской Палатѣ Уголовнаго Суда: Экзекутору Коллежскому Секретарю *Ефиму Капустинскому*, Помощнику Архивариуса Титулярному Совѣтнику *Игнатию Воицкому*, Переводчику Францу *Хлусеву*, Исправляющему должность Столоначальника *Ипполиту Кузку* и Столопомощникамъ: *Владиславу Станковичу*, *Леонарду Зенкевичу*, *Сигисмунду Домбровскому* и *Константину Климовичу*. (Вил. Г. В. N. 10.)

Санктпетербургъ, 11-го Марта.

Высочайшимъ Приказомъ, 2-го Марта, Командиръ Лейбъ-Гвардіи Кирасирскаго Его Величества полка, Генераль-Маіоръ *Клюпфель*, назначенъ Командиромъ 2-й бригады Гвардейской Кирасирской дивизіи, съ оставленіемъ въ званіи Командира полка.

— Церемоніймейстеру Двора Его Императорскаго Величества, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику Графу *Андрею Шувалову*, повелѣно быть Совѣтникомъ Придворной Конторы, съ оставленіемъ и Церемоніймейстеромъ.

— Состоящему въ званіи Каммергера и по особымъ порученіямъ при Московскомъ Военномъ Генераль-Губернаторѣ, Алексѣю *Бахметьеву*, повелѣно быть Совѣтникомъ Московской Дворцовой Конторы.

— Члены Общихъ Присутствій Контрольных Департаментовъ: гражданскихъ отчетовъ, 5-го класса *Власовъ*, и военныхъ отчетовъ, Статскій Совѣтникъ, въ званіи Каммергера Двора Его Императорскаго Величества *Долгополовъ*, Членъ Общаго Присутствія

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno, 17-go Marca.

Za wstawieniem się Jaśnie Oświeconego Pana Wileńskiego Wojennego Gubernatora, Grodzieńskiego, Mińskiego i Białostockiego Jenerał-Gubernatora, Jenerał-Adjutanta, Xięcia *Nikołaja Andrzejewicza Dothorukowa*, i po uznaniu Komitetu PP. Ministrów, niżej wyrażeni Urzędnicy Najłaskawsze nagrody otrzymali 18-go Lutego roku teraźniejszego za odznaczającą się gorliwością służbę:

Podpółkownicy: *Wiłkomierski Horodniczy Konopacki* i *Kowieński Policmester Magnuszewski*, Ordery *Sw. Stanisława 3-go stopnia*.

Wileński Ziemski Sprawnik, Radzca Honorowy *Wendziagolski*, otrzymał tysiąc rubli assyg.

Tranzlator Wileńskiego Gubernialnego Kantoru Pocztowego, Radzca Honorowy *Trefurt*, półroczną gażę 400 rub. ass.

Mianowani: *Wiłkomierski Powiatowy Marszałek Dworzaństwa*, *Kollegialny Sekretarz Siesicki*, Radzca Honorowym.

Upitski Powiatowy Marszałek Dworzaństwa, Gubernialny Sekretarz *Burba*, Sekretarzem Kollegialnym.

Dożywotni Członek Wileńskiego Urzędu Powszechnego Opatrzienia, Radzca Dworu *Piotr Kleist*, znak dystynkcyi nieskazitelnej służby za XXV lat.

Oświadczona wdzięczność Gubernialnej Zwierzchności za pilną służbę służącymъ w Wileńskiej Izbie Sądu Kryminalnego: Ekzekutorowi Kollegialnemu Sekretarzowi *Joachimowi Kapuścińskiemu*, Pomocnikowi Archiwisty Radzcy Honorowemu *Ignacemu Wojszczyńskiemu*, Translatorowi *Franciszkowi Chłusewiczowi*, Sprawującemu Obowiązek Naczelnika Stołu *Hippolitowi Kuczkowi* i Stołopomocnikom: *Władysławowi Stankowiczowi*, *Leonardowi Zienkiewiczowi*, *Zygmuntovi Dombrowskiemu* i *Konstantemu Klimowiczowi*. (Wil. Gaz. Gub. N. 10.)

Sankt-Petersburg, 11-go Marca.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 2-go Marca, Dowódzca półku Kirysyerów Gwardyi Jego Cesarskiej Mości, Jenerał-Major *Klüpfel*, mianowany Dowódcą 2-ej brygady dywizyi Kirysyerów Gwardyi, z zostawieniem w nazwaniu Dowódcy półku.

— Mistrzowi obrzędów Dworu Jego Cesarskiej Mości, Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Andrzejowi Hrabi Szuwałowu*, rozkazano być Radzcą Kantoru Dworu, z zostawieniem i Mistrzem Obrzędów.

— Szambelanowi i zostającemu na urzędzie do szczególnych poleceń przy Moskiewskim Wojennym Jenerał-Gubernatorze, Alexemu *Bachmetjewu*, rozkazano być Radzcą Moskiewskiego Kantoru Pałacowego.

— Członkowie Ogólnych Urzędów Departamentów Kontrolnych: rachunków Cywilnych, 5-ej klasy *Własow*, i rachunków wojskowych, Radzca Stanu, Szambelan Dworu Jego Cesarskiej Mości, *Dothopow*, Członek Ogólnego Urzędu przy Prowiantskim Departamen-

при Провіантскомъ Департаментѣ Военнаго Министерства со стороны Государственнаго Контроля, 5-го класса, въ званіи Каммергера Двора Его Императорскаго Величества *Шахматовъ*, во уваженіе отличной-усердной и ревностной ихъ службы, Начальствомъ засвидѣтельствованной, согласно удостоенію Комитета Министровъ, Всемилоостивѣйше пожалованы въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники.

— Статскій Совѣтникъ *Мавросъ*, во вниманіе къ трудамъ по наблюденію за карантинными линіями на Дунаѣ, Всемилоостивѣйше пожалованъ въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники.

— Высочайшимъ Приказомъ, 28-го Февраля, исключенъ изъ списковъ умершій Командиръ Дунайскихъ Портовъ и 5-й бригады 5-й Флотской дивизіи, Контръ-Адмиралъ *Патаніоти 2-й*. (С. II.)

— Въ воздаяніе отличной-усердной и ревностной службы, Всемилоостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Императорскаго и Царскаго Ордена *Св. Станислава 3-й степени*, Старшій Докторъ Виленскаго военнаго госпиталя, Статскій Совѣтникъ *Ковальскій*.

— Въ воздаяніе отличной-усердной и ревностной службы, Всемилоостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена *Св. Анны 3-й степени*, Старшій Лѣкарь сегого госпиталя, Надворный Совѣтникъ *Видовскій*. (С. В.)

— Государь Императоръ, по ходатайству Ея Императорскаго Высочества Великой Княгини ЕЛЕНЫ ПАВЛОВНЫ, Высочайше повелѣть соизволилъ дать Коллежскому Секретарю *Рейнгарду* званіе Придворнаго фортепіаниста. (С. II.)

— Его Императорское Величество, по положенію Комитета Гг. Министровъ, въ 25-й день минувшаго Января Высочайше повелѣть соизволилъ: по силѣ 5 пункта Высочайше утвержденнаго 17 Декабря 1829 положенія Комитета, который вошелъ въ 1387 ст. Свода пенсіоннаго Устава и доселѣ ничѣмъ не отмѣненъ, денежныя взысканія, полагаемыя на чиновниковъ по суду или распоряженію Начальства, за медленность или недосмотрѣніе, не лишаютъ права на полученіе пенсій точно также, какъ и налагаемые по судебнымъ приговорамъ штрафы, о которыхъ упоминается въ 1387 ст. продолженія Свода и которыхъ не должно смѣшивать съ упомянутыми денежными взысканіями, по существующей между тѣми и другими разности. (Оп. Пр. Сен. 23 Февраля 1838 г.)

— Правительствующій Сенатъ слушалъ предложеніе Министра Юстиціи, Господина Тайнаго Совѣтника и Кавалера Дмитрія Васильевича Дашкова, что Г. Военный Министръ сообщилъ ему слѣдующее: Военный Совѣтъ, принимая въ соображеніе, что военные Офицеры, служащіе по Военному Министерству, исполняютъ всѣ обязанности, какія возложены на гражданскихъ чиновниковъ и не занимаются фронтовою службою, положилъ: распространить и на нихъ преимущества, дарованныя гражданскимъ чиновникамъ, при опредѣленіи ихъ на службу въ Сибирь, Грузію и на Кавказъ, т. е. выдавать не въ зачетъ годовое жалованье и двойные прогоны. Государь Императоръ такое положеніе Военнаго Совѣта въ 26 день Января сего года соизволилъ Высочайше утвердить. (Оп. Пр. Сен. 23 Февр. 1838 г.)

— Повстрѣтившемуся вопросу, могутъ ли чиновники, окончившіе курсъ наукъ въ Духовныхъ Семинаріяхъ, по первому разряду Семинарскихъ воспитанниковъ, представляемы быть къ производству слѣдующими чинами, по выслугѣ ими числа лѣтъ, для чиновниковъ перваго разряда поставленныхъ, Г. Министръ Финансовъ входилъ о томъ съ представленіемъ въ Комитетъ Гг. Министровъ. По положенію Комитета Гг. Министровъ, Государь Императоръ, въ 18 день Января сего 1838 года, Высочайше повелѣть соизволилъ: всѣхъ вообще воспитанниковъ Духовныхъ Семинарій, окончившихъ въ оныхъ курсъ наукъ, послѣ изданія росписаній 20 Ноября 1835 года, производить на службу въ чины по правиламъ, установленнымъ для чиновниковъ втораго разряда; тѣхъ же изъ нихъ, которые при выпускѣ изъ Семинарій причислены были, на основаніи правилъ 26 Іюня 1808 года, къ первому разряду, до изданія упомянутыхъ росписаній, производить по срокамъ, постановленнымъ для чиновниковъ перваго разряда; такъ какъ они до того времени пользовались по производству въ чины правами, принадлежащими прежде Студентамъ Университетовъ. (Оп. Пр. С. 25 Февр. 1838 г.)

— Общее Собраніе Правительствующаго Сената, разсматривая по случаю одного частнаго дѣла, вопросъ о томъ: какъ поступать съ преступницами, ссылаемыми въ Сибирь, которыя окажутся беременными, или имѣющими грудныхъ младенцевъ, положилъ слѣдующее заключеніе: 1) Постановленное въ 3-мъ пунктѣ 391 ст. Свода Устава о паспортахъ и бѣглыхъ (Т. XIV) правило, чтобы женщинъ бродягъ, у коихъ окажутся грудные младенцы, не ссылатъ въ Сибирь

cie Ministerium Wojny ze strony Kontroli Państwa, 5-ej klasy, Szambelan Dworu Jego Cesarskiej Mości *Szachmatow*, ze względu na odznaczającą się gorliwością ich służbę, przez Zwierzchność zaświadczoną, zgodnie z uznaniem Komitetu PP. Ministrów, Najłaskawiej mianowani Rzeczywistemi Radcami Stanu.

— Radzca Stanu *Mawros*, ze względu na prace w dozieraniu linii kwarantannowych nad Dunajem, Najłaskawiej mianowany Rzeczywistym Radcą Stanu.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 28-go Lutego, wykreślony z listy rang zmarły Dowódca Portów Dunajskich i 3-ej brygady 5-ej dywizji Floty, Kontr-Admirał *Pataniotti 2-gi*. (P. P.)

— W nagrodę odznaczającą się gorliwością służby, Najłaskawiej mianowany Kawalerem *Cesarskiego i Królewskiego Orderu Sw. Stanisława 2-go stopnia*, Starszy Doktor Wileńskiego Szpitalu Wojskowego, Radzca Stanu *Kowalski*.

— W nagrodę odznaczającą się gorliwością służby, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Anny 3-go stopnia*, Starszy Lekarz tegoż szpitalu, Radzca Dworu *Widowski*. (G. S.)

— Cesarz Jego Mość, za staraniem Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *HELENY PAWŁOWNY*, Najwyżej rozkazać raczył, dać Kollegialnemu Sekretarzowi *Reinhardowi* tytuł Nadwornego Fortepianisty. (P. P.)

— Jego Cesarska Mość, po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, dnia 25-go zeszłego Stycznia Najwyżej rozkazać raczył: na mocy 5-go punktu Najwyżej utwierdzonego 17-go Grudnia 1829 roku postanowienia Komitetu, który wszedł do 1387 artykułu Połączenia Ustawy o Pensjach i dotąd niczem nie jest odmieniony: pieniężne uzyskania, przysługujące na urzędnikach przez Sąd albo rozporządzenie Zwierzchności, za zwłokę albo niedopatrzanie, nie pozbawiają prawa do otrzymania pensji zupełnie tak, jak i przysługujące sądownymi wyrokami sztrafy, o których jest powiedziano w 1387 artykule dalszego ciągu Połączenia, i których nie należy mieszać z wyżej wyrażonemi pieniężnymi uzyskaniami, dla istniejącej między temi i drugimi różnicy. (Op. przez Rz. Sen. 23 Lut. 1838.)

— Rządzący Senat słuchali przełożenia Ministra Sprawiedliwości, Pana Radcy Tajnego i Kawalera Dymitra Wasilewicza Daszkowa, że P. Minister Wojny udzielił mu co następuje: Rada Wojenna, mając na względzie, że Oficerowie Wojskowi, w Ministerium Wojny służący, wypełniają wszystkie obowiązki, jakie są związane na Urzędników Cywilnych i nie zajmują się służbą szeregową, postanowiła: rozciągnąć i na nich prerogatywy, darowane urzędnikom cywilnym, przy ich naznaczeniu na służbę do Syberyi, Gruzji i na Kaukaz, to jest: wydawać bez policzania roczną płacę i podwójne proby. Cesarz Jego Mość to postanowienie Rady Wojskowej dnia 26 Stycznia teraźniejszego roku raczył Najwyżej utwierdzić. (Op. 25 Lut. 1838 r.)

— Z powodu zdarzonego zapytania: czy mogą urzędnicy, którzy ukończyli kursa nauk w Seminarjach Duchownych, w pierwszym rzędzie uczniów Seminarji, bydź przedstawiani do podniesienia do rang właściwych, po wysłużeniu przez nich liczby lat, dla urzędników pierwszego rzędu ustanowionych, P. Minister Skarbu czynił o tém przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów. Cesarz Jego Mość, w dniu 18-m Stycznia teraźniejszego 1838 roku, Najwyżej rozkazać raczył: wszystkich w ogólności uczniów Duchownych Seminarji, którzy w nich ukończyli kursa nauk, po wydaniu rozpisu 20-go Listopada 1835 roku, podnosić na służbie do rang podług prawideł, ustanowionych dla urzędników drugiego rzędu; tych zaś z nich, którzy przy wyjściu z Seminarjum policzeni byli, na podstawie prawideł 26-go Czerwca 1808 roku, do rzędu pierwszego, przed wydaniem wyżej wyrażonych rozpisów, podnosić w terminach, ustanowionych dla urzędników pierwszego rzędu; gdyż oni do tego czasu używali względnie podnoszenia do rang praw, jakie były pierwiej nadane Studentom Uniwersytetów. (Ogłosz. 25 Lut. 1838 r.)

— Powszechnie Zebranie Rządzającego Senatu, rozpatrując z powodu jednej sprawy prywatnej, zapytanie o tém: jak postępować z występniemi niewiastami, na Syberyę zsyłanemi, które okazały się brzemiennymi, albo karmiącemi dzieci piersiami, uczyniło wniosek następujący: 1) Ustanowione w 3-m punkcie 391 artykułu Połączenia Ustaw o pasportach i zbiegach (T. XIV) prawidło, ażeby kobiety włóczęgi, które będą miały dzieci przy piersiach, nie były posyłane na Syberyę przed ukoń-

до окончанія кормленія грудью, распространить на всѣхъ вообще преступницъ. 2) Младенцевъ, кои будутъ при сихъ послѣднихъ по окончаніи срока, на кормленіе грудью опредѣленного, не отдавая въ Приказы Общественнаго Призрѣнія, возвращать, по распоряженію мѣстныхъ Начальствъ, тѣмъ обществамъ и владѣльцамъ, коимъ сами преступницы принадлежали. 3) Приговоренныхъ къ ссылкѣ беременныхъ женщинъ, не отправлять въ путь до истеченія сорока дней послѣ родовъ, хотя бы онѣ грудныхъ младенцевъ не имѣли, или лишились ихъ прежде сорока дней по рожденіи; и 4) Какъ правило о прѣостановленіи ссылки преступницъ однихъ до истеченія сорока дней послѣ родовъ, а другихъ на время кормленія младенца грудью и объ отдачѣ потомъ дѣтей обществамъ, послужить дополненіемъ статьи 1,197 Свода Законовъ Уголовныхъ (Т. XV) то на приведеніе онаго въ исполненіе испросить Высочайшаго разрѣшенія всеподданнѣйшимъ Его Императорскому Величеству докладомъ. Заклѣченіе сіе, согласно Мнѣнію Государственнаго Совѣта, 29 Сентября 1837 года удостоено Высочайшаго утвержденія. (Опубл. Прав. Сен. 16 Февраля 1838 года). (С. В.)

Извлеченіе изъ отчета по управленію Царствомъ Польскимъ съ 1829 по 1835 годъ.

(Продолженіе.)

О Полиціи.

По части общей Полиціи возобновлены и приведены въ дѣйствіе прежде существовавшія постановленія о праздношатающихся, о паспортахъ, о билетахъ для свободнаго проживанія, о повѣркѣ числа людей употребляемыхъ по судоходству на Вислѣ и проч.— Постановленія сіи, при содѣйствіи Военнаго начальства, значительно послужили къ возстановленію общественной безопасности. Нигдѣ не замѣчено особенныхъ безпорядковъ, столь впрочемъ обыкновенныхъ послѣ общественныхъ безпокойствъ. Воспрещеніе евреямъ селиться на разстояніе трехъ миль отъ границы Австрійской и Прусской, въ 1834 году распространено и на границу со стороны Имперіи. Для облегченія дѣйствій Варшавской Полиціи, весь городъ въ послѣднее время раздѣленъ, вмѣсто существовавшихъ прежде осьми, на двѣнадцать частей, а самая Полиція раздѣлилась на Полицію правительственную, или административную и Полицію исполнительную. Которая — надзора за людьми находящимися во услуженіи возстановлена, при чемъ порядокъ дѣйствій оной значительно улучшился.

Промыслы и Торговля.

Состояніе мануфактурной промышленности не могло не подвергнуться въ 1830 году значительному измѣненію. Нѣсколько заводовъ и фабрикъ какъ во время мятежа, такъ и послѣ онаго, подверглись пламени, другіе закрыты и въ послѣдствіи переведены изъ предѣловъ Царства Польскаго. Болѣе всѣхъ потерпѣли суконныя фабрики, такъ, что количество изготовленныхъ въ Царствѣ шерстяныхъ издѣлій послѣ 1830 года, уменьшилось пятью милліонами локтей.

Количество же привезенной на ярмарку шерсти простиралось: въ 1830 до 12 мил., въ 1832 до 5 мил., въ 1833 до 6 мил., и въ 1834 до 9 мил. центнеровъ.

По восстановленіи законнаго порядка, Государемъ Императоромъ Всемилостивѣйше дозволено вывезти изъ Царства въ Имперію до 700 тыс. аршинъ сукна съ уменьшенною пошлиною и сверхъ того закуплено для арміи 100 т. локтей, чему единственно приписать должно нѣсколько возвысившееся въ 1833 и 1834 годахъ, противъ 1832 года, количество изготовленныхъ суконъ.

Что касается до бумажныхъ издѣлій, то приготвленіе оныхъ въ теченіи тѣхъ же двухъ лѣтъ удвоилось.

Правительство, обращая особенное вниманіе на состояніе мануфактурной промышленности, какъ одного изъ обильнѣйшихъ источниковъ народнаго богатства, не оставляло оказывать фабрикантамъ и заводчикамъ возможное ободреніе разсрочкою займообразныхъ ссудъ, прѣостановленіемъ взысканія недоимокъ и самою раздачею единовременныхъ денежныхъ вспоможеній. Ободреніе таковыхъ не осталась безъ послѣдствій. Нынѣ учреждено уже вновь нѣсколько фабрикъ *), другія распространяются и совершенствуются, наконецъ въ продолженіе послѣднихъ трехъ лѣтъ, выдано до 40 привилегій на улучшенія или новыя открытія по части земледѣльческой и мануфактурной промышленности.

*) Въ шомъ числѣ прядильная, устроенная близъ Варшавы обществомъ на акціяхъ и два завода свекловичнаго сахара въ Сохачевскомъ обводѣ, изъ коихъ на одномъ, воспріимшемъ дѣйствіе съ 1832 года, извлечено сиропа: въ первомъ году до 20 тыс., а въ послѣдующемъ до 80 тыс. фунтовъ.

ченіемъ кормленія пiersiami, rozciągnąć na wszystkie w ogólności występne niewiasty. 2) Dzieci, które będą przy tych ostatnich po ukończeniu terminu, na karmienie piersiami naznaczonego, nie oddając do Urzędu Powołanego Opatrzania, powracać, podług rozporządzeń Zwierzchności miejscowych, tym gminom i właścicielom, do których same niewiasty należały. 3) Osądzonych na zesłanie kobiet brzemiennych, nie wysyłać w drogę przed upływem czterdziestu dni po porodzeniu, chociażby one dzieci przy piersiach nie miały, albo je utraciły przed upływem czterdziestu dni po urodzeniu; i 4) Ponieważ prawidło o wstrzymaniu zsyłania niewiast występnych, jednych przed upływem czterdziestu dni po porożu, a drugich na czas karmienia dzieci piersiami i o oddaniu potem dzieci gminom, posłuży za dopełnienie artykułu 1197 Połączenia Praw Kryminalnych (T. XV), przeto na przyprowadzenie tego do wypełnienia prosić o Najwyższe dozwoleucie przez najuniższe Jego CESARSKIEJ MOŚCI przełożenie. Wniosek ten, zgodnie z Opinią Rady Państwa, 29 Września 1837 roku został Najwyżej utwierdzony. (Op. przez Rz. Sen. 16 Lutego 1838 r.) (G. S.)

WYCIĄG ZE ZDANIA SPRAWY Z DZIAŁAŃ ADMINISTRACYI KRÓLESTWA POLSKIEGO W LATACH OD 1829 DO 1835.

(Ciąg dalszy.)

Policya.

Pod względem ogólnej policyi ponowiono i w ściśle wykonanie wprowadzono urządzenia co do posługi transportowej tułaczow i włóczęgow, co do pasportow, i świadectw wolnego zamieszkania, tudzież sprawdzenia liczby ludzi trudniących się żegluga na Wiśle i t. p. Urządzenia te, przy pomocy władz wojskowych, pomysłne sprawiły skutki. Nigdzie dostrzedz się nie dały szczególne bezprawia, jakich się można było po ogólném rozprzężeniu wszelkiego porządku obawiać. Przepis usuwający żydow z obrębu trzech milowego ponad granicami Królestwa, który dotąd tylko od strony Austrii i Pruss obowiązywał, rozciągnięto w roku 1834 i do granicy z Cesarstwem. Dla ułatwienia służby Policyi Warszawskiej, całe miasto podzielone zostało na 12 okręgów w miejsce 8 dawniejszych, i sama Policya rozdzieloną została na Policyą Administracyjną i Policyą Wykonawczą. Zniesione w czasie zaburzeń Biuro Kontroli Służących, przywrócono do dawnego stanu z potrzebnymi ulepszeniami.

Przemysł i Handel.

Stan rozmaitych gałęzi fabryk, musiał koniecznied bydz narażonym w roku 1830 na znaczne zmiany; kilka zakładow i fabryk, tak podczas rokossu, jako i potém, stało się pastwą płomieni; inne zostały zwinięte i później wyniesione z granic Królestwa. Najwięcej ucierpiały fabryki sukienne, tak, że ilość wyrabianych w Królestwie wyrobow sukiennych, po 1830 roku zmniejszyła się blisko o pięć millionow łokci.

Ilość przywiezionej na jarmark wełny dochodziła w roku 1830 do 12 mil., w roku 1832 do 5 mil., w roku 1833 do 6 mil., a w roku 1834 do 9 mil. centnarow.

Po przywróceniu prawego porządku, NAJJAŚNIEJSZY PAN dozwolił wywieźć z Królestwa do Cesarstwa do 700,000 arszynow sukna, za zmniejszoną opłatę cła, a nadto zakupiono dla armii do 100,000 łokci, czemu jedynie przypisać należy niejaki powiększenie się produkeyi w latach 1833 i 1834 w porównaniu z rokiem 1832.

Co się dotyczy wyrobow bawełnianych, ilość takowych w ciągu tychże dwóch lat, we dwójnasób się powiększyła.

Zwracając szczególniejszą uwagę na stan przemysłu handlowego, jako jednego z najobfitszych źródeł bogactwa krajowego, Rząd niezaniebdał dawać fabrykantom i przedsiębiorcom potrzebną pomoc, rozkładając im na raty dawniejsze pożyczki, wstrzymując ściąganie zaległości, a nawet udzielając pieniężne zasiłki. Zachęcenia te nie zostały bez skutku. Przy tém urządzono na nowo kilka fabryk *), inne upowszechniają się i wydostkonalają, nakoniec w przeciągu ostatnich trzech lat wydano do czterdziestu patentow swobody, na odkrycia, wynalazki i nowe zaprowadzania, w rolniczym przemysle.

*) Pomiędzy temi na pierwszą zasługuje wzmiankę przedsiębiornia, założona w bliskości Warszawy przez akcyę i dwie fabryki cukru z burakow w Sochaczewskim Obwodzie. Jedna z tych fabryk wydała w r. 1832 20,000, a w roku następnym do 80,000 funtow faryny.

Страховое отъ огня общество.

Въ учрежденномъ въ Царствѣ Польскомъ страховомъ отъ огня Обществѣ, состояло къ 1835 г. застрахованныхъ строеній на 505 мил. 187 т. золотыхъ; каковая сумма превосходитъ сумму застрахованныхъ къ 1829 году строеній 112 м. 204 т. золотыхъ. Всѣхъ вознагражденій за сгорѣвшія строенія въ теченіи 6-ти лѣтъ, произведено на 12 м. 527 т. золотыхъ, въ каковой суммѣ исчислены вознагражденія произведенныя, какъ упомянуто выше, хозяевамъ домовъ въ предмѣстѣи Прагѣ, коихъ дома сожжены или сломаны во время мятежа. Капиталъ же общества состоялъ изъ суммъ обращающихся въ Польскомъ Банкѣ на 4 мил. 109 т., и изъ недоимокъ на 711 т., всего изъ 4 м. 820 т. золотыхъ. Сему же обществу въ 1833 году, разрѣшено страхованіе и движимаго имущества котораго въ теченіе одного 1834 года застраховано на 13 м. 539 т. золотыхъ.

Пути сообщенія.

Во время военныхъ дѣйствій въ 1831 году потерпѣли шоссе: Ковенская, Брестская и Калишская, требовавшія важныхъ исправленій. Сверхъ того необходимо было приступить къ возстановленію мостовъ, между прочимъ, въ Зегрже, Остроленкѣ и Ломжѣ. Всѣ сии постройки, равно исправленіе и другихъ большихъ и проселочныхъ дорогъ, стоившія Правительству до 800 т. золотыхъ, окончательно произведены были въ теченіе весны 1832 года. Въ послѣдствіи, а именно въ 1834 году, новыхъ шоссе строилось 77½ миль или 545 верстъ, такъ, что нынѣ имѣется въ Царствѣ окончательно устроенныхъ большихъ дорогъ до 210 миль или 1,475 верстъ. Содержаніе ихъ, стоившее еще въ прежнее время ежегодно около 11 т. золотыхъ, на милію, въ 1829 потребовало издержекъ до 6 т., а нынѣ обходится не болѣе какъ въ 5 т. золотыхъ.

Начатая въ 1829 году обдѣлка береговъ Вислы и устройство по онымъ бульваровъ продолжалась какъ выше, такъ и ниже Варшавы. Разныя гидравлическія постройки производились также при соединеніи рѣки Вепржъ съ Вислою и выше теченія сей послѣдней, въ направленіи къ Кракову. Но важнѣйшія въ семъ отношеніи работы совершены близъ Новогоргеовска, гдѣ Висла безпрестанно перемѣняетъ теченіе.

*(Продолженіе впереди).***ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.***Вольный Городъ Краковъ.**7-го Марта.*

Австрійскій Резидентъ уведомилъ здѣшній Сенатъ о постановленіи своего Императора, въ силу коего Его Имп. Вел. при изданіи повелѣній на счетъ облегченія сообщеній между здѣшнимъ городомъ и Австрійскими провинціями, согласился изволилъ, чтобы Австрійскіе подданные, которые до 25 Февраля 1836 т. е. до изданія закона о иностранцахъ, поселились здѣсь, даже и въ такомъ случаѣ, еслибы прибыли безъ паспортовъ, почитались подданными Вольнаго Города Кракова. При томъ упомянутый Резидентъ требовалъ, чтобы по препровожденной въ Сенатъ формѣ, составленъ былъ въ самомъ скорѣйшемъ времени списокъ Австрійскимъ подданнымъ, принадлежащимъ къ выше сказанному разряду, которые желаютъ отмѣнить званіе Австрійскихъ подданныхъ, на подданныхъ здѣшняго края. (G. C.)

П р у с с і я.*Берлинъ, 10-го Марта.*

Изъ довольно вѣрныхъ источниковъ мы узнали, что во всѣхъ почти городахъ Прусскаго Государства, учреждены были временные дома для пріюта бѣдныхъ, которые во время сильныхъ морозовъ находили въ нихъ теплое пристанище, а два или три раза въ недѣлю теплую пищу. Издержки на это составлялись изъ частныхъ приношеній, а болѣею частью изъ суммъ городскихъ.

— По поводу вскрытія рѣкъ и наводненій въ нѣкоторыхъ окрестностяхъ, не приходять сюда почты такъ правильно, какъ бы нужно было.

— Въ Кенигсбергѣ составляется общество на акціяхъ, для возобновленія Фишгаузенскаго порта (на Фришафскомъ заливѣ), который издавна уже занесенъ былъ пескомъ. Собрано уже 6,500 рейхстал., и крестьяне изъ тамошнихъ окрестностей, занимаются между тѣмъ, поставкою камней, нужныхъ для поправки порта. (G. C.)

А в с т р і я.*Лембергъ, 6-го Марта.*

По причинѣ наступившей внезапно оттепели, пошелъ ледъ на нѣкоторыхъ рѣкахъ въ Галиціи, который значительно повредилъ мосты, какъ то: на рѣкѣ Солѣ близъ Кентъ, на Рабѣ близъ Ксѣонжницъ и на Вислоцѣ близъ Пилана. Двѣ уже Вѣдскія почты по

Товарищество огниовое.

Вартоść zabezpieczonych w Towarzystwie ogniowym budowl, z końcem 1834 r. wynosiła złp. 505,187,125, w porównaniu z latami poprzedzającymi powiększyła się o 112,204,500 złp. Za pogorzone budowle w przeciągu lat sześciu wypłacono złot. pol. 12,527,302. W której to summie mieszczą się i wynagrodzenia, (jak się powyżej nadmienilo), właścicieli domow na Pradze, których domy spalone lub rozebrane podczas rokoszu zostały. Towarzystwo posiada w kapitałach w Banku lokowanych 4,108,993 złp. 13 gr., w zaległościach ze składek złp. 711,382 gr. 27, czyli razem złp. 4,820,376, gr. 10., Towarzystwu temu w 1833 roku dozwolono przyjmować do zabezpieczenia i własności ruchome, i tych w jednym 1834 r. zabezpieczono na 13,539,315 złp. 8 groszy.

Kommunikacye lądowe i wodne.

W ciągu działań wojennych w roku 1831 trakty Kowieński, Brzeski i Kaliski, doznały znacznych uszkodzeń, śpiesznej wymagających naprawy. Nadto, niezbędnie potrzeba było przystąpić do odbudowania zniszczonych mostow, pod Zegrzem, Ostrołęką i Łomżą. Wszystkie te budowle, jako też reparacye wielkich i pocztowych dróg, do 800,000 złp. wynoszące, kosztem Rządu uskutecznione zostały w przeciągu wiosny 1832 roku. Później w roku 1834 budowano jeszcze nowe trakty na 77½ mil czyli 545 wiorst, tak, że teraz znajduje się w Królestwie ostatecznie ukończonych wielkich traktow, do 210 mil czyli 1,475 werst. Koszta utrzymania tychże, które poprzednio corocznie wynosiły około 11,000 złp. na milę, w roku 1829 do 6,000 złp. zmniejszone zostały, nie przechodzą dziś 5,000 złot.

Prowadzono dalej zaczęte w roku 1829 bicie tam i sypanie wałow nad Wisłą, powyżej i poniżej Warszawy. Różne hydrauliczne roboty dopełnione zostały przy połączeniu rzeki Wieprza z Wisłą i powyżej ujścia tej rzeki, ku Krakowu; lecz ważniejsze prace pod tym względem wykonane zostały w bliskości Twierdzy Nowogeorgiewskiej, gdzie się koryto Wisły większą niestałością odznacza.

*(Dalej ciąg nastąpi).***WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.***WOLNE MIASTO KRAKOW.**Dnia 7 Marca.*

Rezydent Austriacki zawiadomił Senat tutejszy, o postanowieniu Monarchy swego, mocą którego J. C. K. Apostolska Mość, obok wydania rozkazow zmierzających do ułatwienia komunikacyi między tutejszym miastem a prowincjami austriackimi, zezwolił raczył, aby poddani austriacy, którzy przed dniem 25 Lutego 1836 r., to jest: przed ogłoszeniem prawa o cudzoziemcach, tutaj osiedli, nawet na ten przypadek, gdyby bez paszportu przybyli, uważani byli za poddanych Wolnego miasta Krakowa. Przytém zażądał wspomniany Rezydent, ażeby wedle zakomunikowanego Senatowi formularza, sporządzony był w terminie, jak można najkrótszym, dokładny spis poddanych austriackich, do powyższej kategorii należących, którzy sobie życzą zmienić tytuł poddanych austriackich na poddanych tutejszo krajowych. (G. C.)

P R U S S Y.*Berlin, 10-go Marca.*

Dowiadujemy się z dosyć pewnych źródeł, że prawie we wszystkich miastach kraju Pruskiego, były zakładane chwilowe domy przytułku dla ubogich, którzy znajdowali w nich podczas tegich mrozów, ciepłe schronienie dnia każdego, a dwa lub trzy razy na tydzień ciepłe pożywienie. Fundusze na to były w pewnej części ze składek prywatnych, w największej zaś z funduszow kass miejskich.

— Z powodu puszczających lodów narzekach i wezbrań wody w niektórych okolicach, nie dochodzą nas od dni kilku poczty tak regularnie, jakby powinno.

— W Królewcu zawiązuje się towarzystwo z akcyj, w celu odnowienia portu Fischhausen, (nad zatoką Frischaff), który od dosyć dawnego czasu jest zupełnie piaskiem zaniesiony. Zebrano już 6,500 talarów, a wieśniacy okolicy tamtejszej, są tymczasem zajęci zwózką kamieni do naprawy portu potrzebnych. (G. C.)

A U S T R I A.*Lwów, 6 Marca.*

Z powodu nagłej odwilży, ruszyły lody na niektórych rzekach w Galicji i poczyniły znaczne uszkodzenia w mostach, jak np. na rzece Soli pod Kętami, na Rabie pod Xiążnicami i na Wistocie niedaleko Pila. Już dwie poczty wiedeńskie dla utrudnionego zwią-

причинъ затруднительныхъ сообщений не прибыли въ Лембергъ.

— Изъ Моравіи уведомляютъ: Въ одной изъ старинныхъ церквей въ Зноймѣ, найдена живопись, писанная византійскимъ способомъ, какъ всѣ образа въ церквахъ Греческой религіи. На лѣвой сторонѣ представленъ Иисусъ, а на второй пророкъ Илья, въ томъ видѣ, какъ вороны приносятъ ему пищу. Около видны славянскія слова, которыхъ такъ какъ не могли прочитать въ Зноймѣ, то образъ отправленъ въ Вѣнскій богословскій институтъ, гдѣ, полагали, что надпись эту прочитаютъ Русскіе семинаристы изъ Галиціи. Изданіе на Чешскомъ языкѣ подъ загл. *Kwety*, уведомляя объ этомъ, не приводитъ сказанной надписи, и даже не упоминаетъ что далѣе сдѣлалось съ сею картиною, которая безсомнѣно относится къ первымъ временамъ Христіанской Вары, въ рускославянскихъ краяхъ. (G. C.)

Франція.

Парижъ, 10-го Марта.

У Военнаго Министра вчера вообще говорили, что Генераль Кюберъ вскорѣ отправится Французскимъ Посланникомъ въ Ст. Петербургъ, на мѣсто Барона Баранта.

— Правительство публиковало сегодня слѣдующую телегр. депешу изъ Байонны отъ 9-го ч.: „Чрезвычайнымъ курьеромъ доставлено извѣстіе, что Карлисты 4-го ч. подъ начальствомъ Кабанеро на развѣтъ вступили въ Сарагоссу и осадили важнѣйшіе пункты; но немедленно собралась національная гвардія, опять вытѣснила Карлистовъ, убила 120 чел. и 700 взяла въ плѣнъ.“

— *Phare de Bayonne* отъ 6-го ч. уведомляетъ: „Д. Карлосъ кажется хочетъ некоторое время остаться въ Эстеллѣ; между тѣмъ сдѣланы всѣ приготовления, чтобы экспедиціонныя войска готовы были по первому знаку отправиться въ походъ, и всѣ движенія, которые въ послѣднее время происходили изъ Наварры въ Бискаю и изъ Бискаи въ Наварру, на этомъ только были основаны. Думаемъ даже, что еслибъ Эбръ отъ продолжительныхъ дождей не такъ былъ наводненъ, то войска Королевы, съ трудомъ могли бы сопротивляться нашествію Карлистскихъ войскъ. Этому только обстоятельству должно приписать и некоторую остановку въ военныхъ дѣйствіяхъ.“

11-го Марта.

Принцъ Жоанвильскій 1 Января прибылъ въ Рио-Жанейро и принятъ былъ пушечными выстрѣлами изъ всѣхъ батарей укрѣпленія. Принцъ немедленно по вступленіи на берегъ, сдѣлалъ посѣщеніе Императору Педро II.

— Пишутъ изъ Мадрита отъ 1-го ч.: „*Garcia* съ своимъ корпусомъ стоитъ теперь въ Манхѣ; *Sanz* преслѣдуетъ его. Генераль *Oraa* съ 5 или 600 чел. вступилъ въ Мурцію; но безъ помощи одного великодушнаго гражданина, который представилъ ему 50,000 реаловъ, онъ не могъ бы собрать достаточного провіанта для своего войска.“

12-го Марта.

Извѣстно что Король приказалъ отлить бронзовую статую Полковника *Комбеса*, убитаго при осадѣ Константины. Теперь Герцогъ Нежурскій исхотѣлъ у Короля, чтобы для сей цели употреблена была часть орудій завоеванныхъ въ Константины.

— *Messenger* сообщаетъ слѣдующее: „Вчера вечеромъ по окончаніи Италіанской оперы, случилось происшествіе, которое въ прежнія времена имѣло бы очень важныя послѣдствія. Экипажъ Баварскаго Посланника Графа *Ленисона* остановился у выхода изъ театра, а какъ Посланникъ неявился тотчасъ, то муниципальные гвардейцы хотѣли принудить кучера проѣхать далѣе. Тутъ начался споръ, и по скорому выходѣ Графа *Ленисона*, произошла большая ссора между нимъ и гвардейцами, въ слѣдствіе чего Графа взяли за воротникъ и вѣрно отдали бы подъ караулъ, еслибъ прибывшій дежурный офицеръ который узналъ о состояніи Графа, не велѣлъ его немедленно выпустить. Мы не принадлежимъ къ тѣмъ, чтобы защищать грубой поступокъ муниципальных гвардейцевъ, но полагаемъ, что еслибъ Посланникъ сначала объявилъ свое имя и состояніе, то избѣгнулъ бы всей непріятности. Какъ бы то ни было, Графъ *Ленисонъ* сдѣлалъ сегодня Министру иностранныхъ дѣлъ представленіе, въ которомъ жалуется о нарушеніи дипломатическихъ преимуществъ и требуетъ немедленнаго удовлетворенія.“

— Провинціальныя журналы содержатъ печальное описаніе, причиненныхъ вездѣ опустошеній наводненіемъ рѣкъ. Во многихъ мѣстахъ совершенно потеряли надежду на урожай. (A.P.S.Z.)

зку не przyszły do Lwowa.

— Z Morawii donoszą: W jednym z dawnych kościołów w Znaimie, znaleziono obraz malowany w sposobie bizantyńskim, jak wszystkie obrazy w kościołach greckiego obrządku. Lewa strona przedstawiała Chrystusa Pana, a druga proroka Eliasza, jak mu wrony pokarm donoszą. Wokoło były sławiańskie kirylicą pisane słowa, których, gdy w Znaimie przeczytać niepostrafiono, odesłano obraz do wiedeńskiego teologicznego konwikt, gdzie napis ten ruscy seminarzyści z Galicyi, odczytać mieli. Pismo czeskie, wychodzące p. t. *Kwety*, donosząc nam o tém, nie przytacza rzeczzonego napisu, ani wspomina, co się dalej stało z tym obrazem, który bez wątpienia sięga pierwszych czasów chrześcijaństwa w krajach ruskosławiańskich. (G. C.)

Франція.

Парижъ, 10-го Марта.

В салонѣ Министра Войны мѣнялось вчера, że Jenerał Cubières, wkrótce na miejsce Barona Barante uda się na Pość do St. Petersburga.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegraficzną z Bayonny pod d. 9: „Gdzieś nadzwyczajny donosi, że Karolisci pod dowództwem Cabanero, d. 4 na świtanie wtargnęli do Saragossy i osadzili ważniejsze punkta, lecz gwardya narodowa, zgromadziwszy się, znowu wygnała Karolistów, którzy ponieśli straty 120 ludzi w zabitych i 700 wziętych w niewolę.“

— *Phare de Bayonne*, pod d. 6 donosi: „Don Carlos zdaje się chceć czas niejaki pozostać w Estelli; tymczasem zrobiono wszelkie przygotowania do wyjścia w pochod za pierwszym znakiem, i wszystkie poruszenia, które odbywały się w ostatnim czasie z Navarry do Biskai i z Biskai do Navarry, do tego tylko zmierzają. Rozumiemy nawet, iż jeśli by przez nieustanne deszcze Ebr zbyt znacznie był wezbrał, trudno byłoby wojskom Królowej oprzeć się najściu korpusu Karolistowskiego. Tej okoliczności tylko przypisać należy, tymczasowe wstrzymanie działań wojennych.“

Dnia 11.

Xiąże Joinville d. 1 Stycznia przybył do Rio-Janeiro i był powitany wystrzałami działowymi ze wszystkich szanów twierdzy. Xiąże natychmiast po wyjściu na brzeg oddał wizytę Cesarzowi Pedro II.

— Donoszą z Madrytu pod d. 1: „*Garcia* stoi dopiero ze swoim korpusem w Mancha; *Sanz* ściga go. Jenerał *Oraa* w 5 do 6,000 ludzi wtargnął do Murcyi; lecz bez pomocy pewnego wspaniałomyślnego obywatela, który mu zaliczył 50,000 realów, niemógłby zaopatrzyć się w dostateczny prowiant dla wojsk swoich.“

Dnia 12.

Król, jak wiadomo, odlać kazał posąg brązowy Półkownika *Combes*, poległego w wyłomie Konstantyny, Xiąże *Orleański* uprosił teraz Króla, ażeby na ten cel użyto części dział, zdobytych w Konstantynie.

— *Messenger* zawiera co następuje: „Wczora wieczorem po zakończeniu Opery Włoskiej, zdarzył się wypadek, który w dawniejszych czasach mógłby mieć ważne skutki. Powoz Pości Bawarskiego Hrabiego *Jenison*, stanął przede drzwiami, prowadzącymi z teatru, i gdy Poseł nie rychło wyszedł, tedy gwardziści narodowi zmuszali woźnicę, do odjechania dalej. Wszczęta się sprzeczka, igdy w tejże chwili ukazał się Hrabia *Jenison*, powstała żywa zwada między nim, a gwardziściami, skutkiem czego Hrabia ujęty był za kołnierz i bez wątpienia byłby pod straż odprowadzony, jeśli by nie nadszedł oficer służbowy, i dowiedziawszy się o godności Hrabiego, nierozkazał go natychmiast uwolnić. Dalecy jesteśmy od tego, ażebyśmy chcieli bronić grubiańskiego postępkę gwardzistów municypalnych; lecz rozumiemy, iż jeśli by Poseł wraz z początku oświadczył o swym stanie i nazwisku, oszczędziłby sobie całej nieprzyjemności. Jakkolwiek bądź, Hrabia *Jenison* dzisiaj rano przysłał notę Ministrowi Spraw Zewnętrznych, w której uskarża się na naruszenie przywilejów dyplomatycznych i żąda prędkiego i wyraźnego zadosyć uczynienia.“

— Dzienniki prowincjonalne zawierają smutne opisy, zrządzonych wszędzie uszkodzeń przez wystąpienie wód. Na wielu nawet miejscach zupełnie stracono nadzieję żniwa. (A.P.S.Z.)

А н г л и я.

Лондонъ, 9-го Марта.

Датскій Посланникъ Баронъ *Бломъ*, изъ Гамбурга сюда прибылъ и тотчасъ занимался въ иностранномъ департаментѣ.

— Въ засѣданіи Верхняго Парламента 20 ч. п. м. продолжались пренія о проектѣ прекращенія торгова Неграми. Лордъ *Брумъ* краснорѣчиво описалъ бѣдственное положеніе черныхъ невольниковъ на транспортныхъ судахъ. Онъ ссылаясь на Коммодора *Гайа*, (Haeys) бывшего долгое время начальникомъ флотиліи, крейсировавшей близъ береговъ Африки, утверждая, что по причинѣ сгущенія воздуха въ тѣсномъ помѣщеніи, въ которое обыкновенно запираютъ Негровъ, между ними господствуетъ чрезвычайная смертность, такъ что на одномъ кораблѣ, изъ числа 980 невольниковъ, въ короткое время умерло 600 человекъ. На другихъ корабляхъ, изъ числа 2,400 Негровъ, только 1,500 привезены здоровыми въ Ямайку. Если крейсирующіе суда преслѣдуютъ корабль съ грузомъ невольниковъ, случается, что сихъ несчастныхъ, обремененныхъ оковами, бросаютъ въ море, чтобы облегчить ходъ корабля. Доколѣ безчеловѣчный обычай торгова Неграми, (сказалъ въ заключеніе Лордъ *Брумъ*), будетъ въ мнѣніи Правительства, тоже что торговля запрещенными товарами, и не будетъ почитаться уголовнымъ преступленіемъ, нельзя надѣяться когда либо искоренить его, ибо виновные, вмѣсто того чтобы заплатить жизнью за преступленіе свое, окупаются денежною пеней, которая въ другое время легко можетъ вознаградиться удачнымъ провозомъ Негровъ. Министръ колоній опровергалъ мнѣніе Лорда, утверждая, что когда на Вѣнскомъ конгрессѣ постановлено было въ продолженіе извѣстнаго времени, прекратить торговъ невольниками, всѣ державы, исключая Португаліи, успѣли прекратить его постепенно. Можно надѣяться, присовокупилъ Министръ, что въ скоромъ времени торговъ Неграми будетъ прекращенъ во всѣхъ странахъ земнаго шара.

— Въ засѣданіи Нижняго Парламента, 28 ч. п. м. Лордъ *Медстонъ* требовалъ, чтобы согласно опредѣленію Палаты, Г-нъ *О'Коннелъ* всталъ по приглашенію Оратора, который сказалъ ему въ короткихъ словахъ, что согласно опредѣленію Палаты, онъ долженъ съ прискорбіемъ публично сдѣлать ему выговоръ, за обвиненіе членомъ оной въ нарушеніи присяги, и искренне сожалѣть, что Г. *О'Коннелъ* вмѣсто того, чтобы при его способностяхъ и постоянной дѣятельности, стараться совокупно съ членами Палаты о прекращеніи вкрадывающихся при выборахъ злоупотребленій, изыскиваетъ въ публичномъ мнѣніи въ выраженіяхъ, оскорбляющихъ личное достоинство и преимущества членомъ Палаты, и что онъ самъ (Ораторъ) по обязанностямъ своего званія, принимаетъ живое участіе во всемъ, что касается до чести членомъ Палаты. Г-нъ *О'Коннелъ* отвѣтствовалъ, что сдѣланный ему выговоръ, потому только важенъ, что Палата симъ поступкомъ предъ лицомъ цѣлаго края, унизила себя въ нравственномъ отношеніи, ибо недостаточно сказать: „Совѣсть наша чиста“ надобно доказать это на дѣлѣ. — Что же касается до меня, продолжалъ Г-нъ *О'Коннелъ*, я не измѣню своего мнѣнія и смѣло буду его поддерживать. Когда Галилей въ первый разъ изрекъ великую истину, что земля обращается около солнца, его заключили въ темницу, но онъ, и въ заключеніи, кричалъ чрезъ отверстіе замка, что земля обращается около солнца. Наконецъ Г-нъ *О'Коннелъ* требовалъ, чтобы Палата учредила, изъ членомъ своихъ, комиссію для изслѣдованія въ какой мѣрѣ, подаваніе голосовъ при выборахъ зависитъ отъ посторонняго вліянія, и буде окажется, что въведенное имъ обвиненіе на членомъ Палаты, ложно, онъ (*О'Коннелъ*) добровольно подвергается униженію получить заслуженный выговоръ. Ораторъ Палаты объявилъ Г-ну *О'Коннелю*, что по установленнымъ правиламъ нельзя внести въ Палату никакого проекта, безъ предварительнаго предувѣдомленія, въ слѣдствіе чего Г. *О'Коннелъ* объявилъ, что представитъ этотъ проектъ на слѣдующемъ засѣданіи.

— Въ засѣданіи Нижняго Парламента 5 ч. с. м., Лордъ *Руссель* сообщилъ членамъ отвѣтъ Королевы, на адресъ поданный Е. В. о производствѣ Офицеровъ морской службы въ слѣдующіе чины. Ея Величество отозваться изволила, что разсмотрѣть, какія мѣры предочтительно слѣдуетъ принять, чтобы желаніе Палаты, относительно означеннаго производства, исполнить по возможности, не причинивъ казни значительныхъ издержекъ и не упуская изъ виду и другихъ отраслей государственной службы, какъ морской, такъ и сухопутной. — При чемъ, Лордъ *Руссель* счелъ нужнымъ объяснить членамъ Палаты, по чему именно противился онъ представленію Королевы этого

А н г л и я.

Лондонъ, дня 9-го Марта.

Поселъ Дуński Baron *Blome*, зъ Гамбурга ту прибылъ, и вкѣтѣ по своему прибытію работалъ въ выдѣлѣ Зевнѣтрнымъ.

— На посидѣніи Избы Вышней, въ днѣ 20 з. м. тоczyты сѣ дѣлѣ розпawy nad zniesieniem handlu niewolnikami. Lord *Brougham* wymównie przedstawił nędzę, na jaką murzyni są na przewozowych okrętach wystawieni, powoływał na świadka Kommodora *Hayes*, który długi czas dowodził flotą przy brzegach Afryki, że z przyczyny ściśnionego powietrza w nader szczupłym miejscu, w którym niewolników zamykają, taka między niemi panuje śmiertelność, iż na jednym okręcie z 980 ludzi umarło 600, a kilka innych z 2,400, tylko 1,500 zdrowych do Jamajki przywiozło; że jeżeli który okręt ścigany jest od krążących statków, dla ulżenia ładunku, wyrzuca tych nieszczęśliwych, kajdanami obarczonych w morze; dodał nakoniec, że dopóki ten obrzydły handel będzie tylko jako proste przekradanie uważany, nie jako główna zbrodnia, dopóty nie będzie można zupełnie go wykorzenić: bo zamiast utraty życia, przestępstwo pociąga tylko za sobą stratę pieniężną, mogącą być nagrodzoną innym pomyslniejszym wypadkiem. Zbił te uwagi Minister osad, przytaczając, że na kongresie wiedeńskim postanowiono znieść w zamierzonym czasie ten handel, i że wszystkie mocarstwa, prócz Portugalii, zniosły go stopniowo; dodał nakoniec, że ma nadzieję, iż niebawnie na całej kuli ziemskiej wykorzeniony zostanie.

— Na posiedzeniu Izby Niższej, w dniu 28 z. m. zażądał Lord *Maidstone*, aby stosownie do uchwały Izby P. *O'Connel* był powołany na swoje miejsce, dla odebrania z ust mówcy Izby, nagany. P. *O'Connel* powstał na wezwanie mówcy, który mu w krótkich wyrazach słowach: że wielce ubolewa nad tѣm, iż stosując się do woli Izby musi mu publicznie oświadczyć nagany, za obwinienie jej członków o krzywoprzysięstwo; że żąda mocno, iż P. *O'Connell*, zamiast używania swoich zdolności i cechującej go energii do wspólnego pracowania z Izbą dla zniesienia zdarzających się przy wyborach nadużyć, używa w miejscach publicznych wyrażen uwłaczających godności i przywilejom Izby, i że on sam (mówca) byłby niegodnym stopnia tego, który zajmuje, gdyby silnego nie brał udziału w tѣm wszystkim, cokolwiek honor Izby obchodzić może. Odrzekł na to P. *O'Connell*: że odebrana nagana, jest nader ważna w oczach całego kraju, bo uniża moralnie Izbę; nie dosyć bowiem powiedzieć, jesteśmy zupełnie czystego sumienia, ale trzeba być rzeczywiście czystym; co się tyczy jego (*O'Connella*), nie zmieni nigdy swego zdania, i będzie go śmiało wynurzał. Kiedy Galileusz odkrył tę wielką prawdę, że ziemia obraca się około słońca, zamknięto go do więzienia, on jednak wołał przez dziurkę od klucza: ziemia obraca się. Żądał nakoniec, aby Izba z grona swego wybrała komitet, któryby zatrudnił się rozpoznawaniem, o ile przy wyborach głosowanie jest przymuszane, przerzekając, że jeżeli ten komitet wyrzeczy, że się on (*O'Connell*) dopuścił potwarzy, podda się chętnie wszelkim upokarzającym naganom. Mówca zwrócił uwagę P. *O'Connel*, że się nie zgadza z przepisami Izby, aby wnosić jakikolwiek projekt bez poprzedzającego zapowiedzenia. Z tego powodu P. *O'Connell* cofnął swój wniosek, oznajmując, że go do następnego posiedzenia odkłada.

— W Izbie Niższej d. 5 t. m. udzielił Lord *Russel* odpowiedź Najjaśniejszej Pani, na adres podany do niej przez tę Izbę, względem podwyższenia stopni Oficerom służby morskiej. Odpowiedź ta zawiera w sobie, że Najjaśniejsza Pani wezmie pod swą rozagę środki najskuteczniejsze, przez które, ile możliwości, będzie mogła pogodzić życzenia Izby względem podwyższenia stopni Oficerom morskiej służby, z oszczędnością w wydatkach Skarbowych i ze sprawiedliwą uwagą na wszystkie gałęzie służby, tak lądowej, jak i morskiej. Przytѣm sądził Minister, że powinien usprawiedliwić się z powodów, dla jakich opierał się podawaniu do Królowej wspomnianego adresu. Podług prawa zasadni-

адреса. Производство въ слѣдующіе чины, сказали онъ, зависитъ отъ Королевской власти; опредѣленіе же нужнаго на сіе капитала, есть дѣло Нижняго Парламента. По сему, если Палата будетъ ходатайствовать у престола за всѣхъ, которые ее о томъ просить будутъ, то не только разныя отрасли военнаго управленія, но многіе лица по одинакѣ, мимо своего начальства будутъ утруждать Палату просьбами, которая снисхожденіемъ своимъ нарушаетъ порядокъ, на которомъ основана власть Англійскаго Правительства. Г-нъ *Гульборнъ* поддерживалъ мнѣніе Министра, утверждая, что всѣ награжденія и производство въ чины суть исключительнымъ правомъ Королевской власти. Г-нъ *Юизъ* утверждалъ напротивъ, что ходатайство за заслуженныхъ Офицеровъ морской службы, отнюдь не посягаетъ на преимущества Королевской власти и напоминаетъ только, чтобы Министрство удовлетворило справедливыя требованія сихъ Офицеровъ. Послѣ продолжительныхъ по сему предмету преній, разсматриваемъ былъ въ тайномъ комитетѣ бюджетъ на содержаніе флота, и нѣкоторыя статьи коего, послѣ краткаго совѣщанія, приняты. (О.Г.Ц.П.)

— Съ недавняго времени, между здѣшнимъ городомъ и Ноттингамомъ, употребляется родъ экипажей, коихъ устройство совершенно предохраняетъ отъ опрокидыванія. Это достигается тѣмъ, что рессоры на которыхъ держится экипажъ, утверждены въ верхней части каретнаго кузова на деревянныхъ подпорахъ, вѣданныхъ въ оси. Такимъ образомъ каретный кузовъ держится всегда въ перпендикулярномъ положеніи и даже предохраняетъ отъ опрокидыванія на самой неровной дорогѣ и при скорой ѣздѣ. Изобрѣтатель сего рода экипажей получилъ привилегію.

— Изъ Гибралтара получены извѣстія отъ 23 Февраля, по коимъ тамъ будто находились агенты *Д. Мигуэла*, для пріобрѣтенія оружія и жизненныхъ припасовъ для людей, должностующихъ ступить на берега Алгарви для подкрѣпленія *Ремешидо*.

— Въ Квебекѣ 7-го ч. пр. м. происходило собраніе конституціоннаго союза, въ которомъ единогласно опредѣлено, что новое соединеніе, Верхней и Нижней Канады, полезно. (А.Р.С.З.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Лиссабонъ, 15-го Февраля.

12 ч. с. м. здѣсь случился столь сильный ураганъ и буря, какой незапомнятъ даже самые старые люди.

— Носится здѣсь слухъ, что нѣкоторыя власти собираютъ подписи къ прошенію, чтобы объявить Государственную несостоятельность; въ исторіи Европейскихъ Государствъ не было еще примѣра подобному случаю. (G. C.)

Г Р Е Ц І Я.

Афины, 31-го Января.

Ихъ Вел. Король и Королева, на Греческомъ пароходѣ *Максимиліанъ* отпавились въ Навплию, гдѣ будутъ присутствовать при иррадинованіи дня прібытія Короля *Оттона* въ Грецію, а потомъ совершить поѣздку по Королевству. Очень вѣроятно, что они развѣ чрезъ мѣсяць возвратятся въ Афины.

— Кажется что новый строгій законъ о книгопечатаніи, не только не препятствуетъ сочиненію книгъ, но напротивъ возбудилъ желаніе писать, такъ какъ явилось уже нѣсколько журналовъ, и объявлено объ изданіи еще нѣсколькихъ.

— Правительство усердно занимается приведеніемъ въ исполненіе закона о военномъ наборѣ, въ слѣдствіе чего во всѣхъ округахъ Государства, составлены списки; Правительство съ своей стороны неусыпно заботится, чтобы при наборѣ въ войско удовлетворить законамъ, самымъ кроткимъ и снисходительнымъ образомъ.

— Равномѣрно отрадно видѣть, что заведеніе въ Королевствѣ средствъ предосторожности на счетъ здоровья, также не пренебрежено. Правительство не щадило по сему предмету съ своей стороны, не только заботъ но и довольно значительныхъ издержекъ. Незадолго начнутъ строить прекрасное и пространное зданіе для карантинна въ Сирѣ, на каковой предметъ Правительство назначило 180,000 драхмъ. (G. C.)

Т у р ц і я.

Константинополь, 5-го Февраля.

Татаръ доставилъ сюда извѣстіе изъ Табриса отъ 6 Января, а изъ Тегерана отъ 2-го Февраля. По донесеніямъ изъ лагеря Шаха, онъ подошелъ съ своимъ войскомъ къ Герату, которому онъ угрожаетъ, при томъ занимаетъ нѣсколько укрѣпленій въ семь краѣ. Жители Герата рѣшились защищаться до послѣдней возможности, но кажется имъ будетъ очень трудно сопротивляться хорошо обученному войску а въ особенности артиллеріи Шаха. (G. C.)

czego, rzekł *Lord Russel*, mianowanie na stopnie wyższe zależy od Korony, obmyślenie zaś stosownego funduszu, jest przywilejem Izby Niższej; jeżeli tedy sama Izba będzie wstawiała się za proszącą ją do tronu, wyniknie ztąd, że nie tylko Oficerowie Korpusu, ale nawet pojedyncze osoby, pomijając władze właściwe, zarzuca Izbę prośbami, która tym sposobem naruszy system równowagi, na którym polega cała budowa Angielskiego Rządu. *P. Goulborn* poparł wniosek Ministra twierdząc, że wszystkie nagrody i posuwanie na wyższestopnie są wyłącznym Korony przywilejem. Przeciwnie utrzymywał *P. Hume*, że wstawiając się za Oficerami zastężonymi w marynarce, nie jest to wdzierać się w przywileje Korony, lecz tylko żądać, aby im od Ministrów sprawiedliwość wymierzona była. Po licznych głosach, mianych za Ministrami lub przeciwnim, zamieniła się Izba w wydział tajny, w którym naradzano się nad budżetem dla marynarki, i niektóre propozycje przyjęto. (G.R.K.P.)

— Od niedawnego czasu, między tutejszemi miastem a Nottingham daje się postrzegać nowy rodzaj powozów, których sposób urządzenia dostatecznie zabezpiecza od wywrócenia się. Co się tѣm dzieje, że rессоры, na których się powoz utrzymuje, w wyższej części pudła umieszczone są na drewnianych podporach, umocowanych do osi. Przez to, pudło zostaje zawsze w prostopadłym położeniu, i zabezpieczone jest od wywrótu na najniebezpieczniejszej drodze nawet w szybkiej jeździe. Wynalazca tego rodzaju powozu, otrzymał na to patent.

— Z Gibraltaru utrzymano tu wiadomości daty 23 Lutego, podług których tam znajdować się mieli ajenci *Don Miguela*, dla przygotowania broni i żywności dla ludzi, którzy wyładować mają na brzegi Algarbii, dla wzmożenia *Remechido*.

— W Quebecu d. 7 z. m. odbywało się zgromadzenie związku Konstytucyjnego, na którym jednogłośnie wyznaczono, że byłoby korzystnem połączenie na nowo Niższej i Wyższej Kanady. (А.Р.С.З.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Lisbona, d. 15 Lutego.

Dnia 12 b. m. powstała tu tak silna zawierucha i burza, jakiej najstarsi nawet ludzie nie pamiętają.

— Obiega tu pogłoska, że niektóre władze zbierają podpisy do prośby, ażeby ogłoszone zostało bankructwo krajowe; w historyi państw europejskich, nie było jeszcze przykłądu podobnego zdarzenia. (G. C.)

Г Р Е Ц І Я.

Ateny, 31 Stycznia.

Król i Królowa wyjechali na greckim statku parowym, *Maxymilian*, do Nauplii, gdzie chcą być obecni na tamtejszym obchodzie rocznicy przybycia Króla *Ottona* do Grecyi, a następnie odbyć przejażdżkę po kraju. Podług podobieństwa, nie wrócą prędzej jak za miesiąc do Aten.

— Zdaje się, że nowe, obostrzone prawo o druku, nie tylko nie przeszkadza piśmiennictwu, ale owszem obudziło chęć do pisania, ponieważ zjawilo się już kilka nowych dzienników, a wydanie kilku zapowiedziano.

— Rząd zajmuje się nareszcie z wielką skwapliwością, wykonaniem prawa o zaciągu wojskowym, w skutku czego wygotowano już we wszystkich okręgach całego kraju, listy spisowe; Rząd dokłada ze strony swojej starania, aby przy braniu do wojska, stało się zadosyć prawu, ile być może, w sposób dobry i łagodny.

— Z przyjemnością niemałą widzieć się również daje, że urządzenie w kraju środków ostrożności co do zdrowia, nie jest także zaniedbane. Rząd nie szczędził w tym względzie ze strony swojej nie tylko starań, ale i kosztów dość znacznych. Nie zadługo rozpocznie się stawianie pięknego i obszernego gmachu kwarantannowego w Syra, w którymto celu Rząd sumę 180,000 drachm wyznaczył. (G. C.)

Т у р ц і я.

Konstantynopol, d. 5 Lutego.

Odebrano tu przez tatarów wiadomości z Tabris pod d. 6 Stycznia, a z Teheranu pod d. 2 Lutego. Podług doniesień z obozu Szacha, zbliżył się on z wojskiem swoim pod Herat, któremu zagraża, zajmuje oraz kilka twierdz w tym kraju. Mieszkańce miasta Herat postanowili bronić się do upadku, ale trudno im zapewne będzie oprzeć się dosyć dobrze wyćwiczonemu wojsku, a szczególnie artylleryi Szacha. (G. C.)

С м ѣ с ъ.

Изъ Крагуеваца въ Сербіи, сообщаютъ журналы, что одинъ монахъ ордена Св. Василія, въ монастырѣ Монте-Негро, нашелъ весьма драгоцѣнное собрание историческихъ рукописей. Такъ какъ ему поручено было осмотрѣть подвалы подъ церковію, то онъ нашелъ нѣсколько ящичковъ во всѣ разбиты были на части исключая одного, который еще сохранился въ цѣлости. Когда уведомили о семъ настоятеля, все монастырское духовенство отправилось въ подвалы, открыло ящики и нашло его наполненнымъ бумагами, превосходно сохранившимися. При внимательнѣйшемъ изслѣдованіи оказалось, что эти бумаги были лѣтописи на разныхъ славянскихъ языкахъ, заключающія время отъ перваго пришествія Славянъ въ Дунайскія краи до 1721 г. Въ нихъ содержится исторія Валахій, Молдавіи и Сербіи, а также отрывки изъ крестовыхъ походовъ на востокъ и проч. Князь Милошъ приобрѣлъ это собрание за 5,000 дукатовъ и поручилъ своему секретарю распределить документы по содержанію и числу. Они будутъ изданы и прольютъ большой свѣтъ на исторію Славянскихъ и другихъ народовъ. (A.P.S.Z.)

— Г. В. Тугенгольдъ, членъ ценсурнаго комитета учрежденнаго при Виленской Академіи, по отдѣленію Еврейскаго языка, написалъ на Нѣмецкомъ языкѣ сочиненіе, заключающее въ себѣ подробныя свѣдѣнія о Израилтянахъ, въ особенности же объ ученіи Равиновъ. Подписка на сію книгу, издаваемую подъ заглавіемъ *Das funkelnde entdeckte Judenthum* принимается въ Варшавѣ у брата сочинителя Г. Якова Тугенгольда, Секретаря Варшавскаго Ценсурнаго Комитета, извѣстнаго просвѣщенной публикѣ многими учеными трудами.

— Изъ Венгріи и изъ Трансильваніи получены извѣстія о сильномъ ударѣ землетрясенія, бывшемъ въ Шессбургѣ 23 ч. п. м. Въ три секунды разрушилась до основанія церковъ, сооруженная 350 лѣтъ тому назадъ, на высокой горѣ, въ самой срединѣ города. Сдѣланныя недавно, поправки въ этой церкви, стоили весьма дорого. Сначала обрушился сводъ храма, опиравшійся на огромныхъ каменныхъ колоннахъ, изломалъ дорогой цѣны органы и завалилъ обломками много драгоцѣнной церковной утвари. (O.G.C.P.)

— Въ Англіи сдѣлали солнечный микроскопъ, какого донныя не было видано: онъ увеличиваетъ предметы въ *четыре милліона разъ*. Жало пчелы является въ немъ величиною въ двѣ сажени, а въ каплѣ уксуса червячки представляются сотнями страшныхъ змій, въ шесть и семь футовъ длиною! Ожидаютъ новыхъ, драгоцѣнныхъ изслѣдованій отъ этого неслыханнаго усовершенствованія оптики.

Перуанскія древности.

Капитанъ Б. Рей, Командиръ корабля *Logon*, возвратился въ концѣ Декабря минувшаго года въ Нью-Бедфордъ изъ путешествія къ берегамъ Перу и привезъ съ собою разныя вещи, извлеченныя изъ развалинъ подземнаго города недавно открытаго въ Гаармѣ (Guarame) въ провинціи Трухильо (Truxillo) (подъ 10° Ю. широты), о которомъ тамошніе жители не сохранили ни какихъ воспоминаній, или преданій. Капитанъ Рей посѣтилъ мѣстоположеніе этого города, спускался въ сдѣланныя тамъ углубленія и осматривалъ донынѣ открытыя развалины. Стѣны зданій были совершенно цѣлы, и въ домахъ найдено нѣсколько человѣческихъ остововъ, домашнія утвари и другія вещи. Эти тѣла весьма хорошо сохранились; волосы, ногти, кожа, не потеряли ни какого измѣненія и даже мускулы были очень мало сжаты, хотя совершенно высохнуты.

Положеніе, въ которомъ эти муміи были найдены, заставляетъ думать, что городъ, котораго народонаселеніе должно было простираться, по видимому, до 30,000 душъ, былъ поглощенъ внезапно, посреди обыкновенныхъ своихъ занятій. Между прочимъ нашли одного человѣка, въ стоячемъ положеніи и въ карманѣ у него была монета, которую мѣстное начальство отправило въ Лиму. Тѣ, которые обзрѣвали эти развалины, полагаютъ, что онъ долженъ былъ находиться подъ землею по крайней мѣрѣ 250 лѣтъ.

Въ одномъ домѣ Г. Рей видѣлъ тѣло женщины въ широкомъ платьѣ изъ бумажной ткани; въ минуту смерти она работала на ткацкомъ станкѣ. На этомъ станкѣ, сдѣланномъ изъ тростника, была ткань до половины готова и женщина держала въ рукѣ острую спицу, длиною въ восемь или девять дюймовъ, около которой была намотана прадильная бумага. Кругомъ была разбросана бумага и ситѣцъ разныхъ цвѣтовъ.

Капитанъ Рей взялъ эту неоконченную ткань, иглу или челнокъ и нѣсколько образчиковъ нитокъ. Ткань была въ 8 квадратныхъ дюймовъ: это половина размѣра, который она должна была имѣть. (C.P.)

Rozmaitości.

З Крагуевацу въ Сербіи доносятъ въ письмахъ публичныхъ, że pewien zakonnik Sw. Bazylego, w klasztorze Monte-Negro znalazł bardzo kosztowny zbiór rękopisów historycznych. Gdy poruczono mu było obejrzeć sklep pod kościołem, znalazł tedy w nim kilka skrzyń, które wszystkie na sztuki połamane były, oprócz jednej, która się jeszcze zupełnie dobrze zachowała. Skoro donosił o tém przełożonemu, udało się całe klasztorne duchowieństwo do sklepu, otworzyło skrzynie i znalazło ją napełnioną papierami, jak najlepiej zachowanymi. Przy dokładniejszém śledzeniu okazało się, że papiery te, były kroniki w różnych językach Słowiańskich i obejmowały epokę od pierwiastkowego przyjścia Słowian do krain Naddunajskich, aż do roku 1721. Zawiera się w nich historia Wołoszczyzny, Młtan i Serbii, a również urywki z wojen Krzyżowych na wschodzie i inne. Xiąże Młtosz nabył ten zbiór za 5,000 dukatów i polecił swojemu Sekretarzowi, uporządkować dokumenta podług treści i dat. Mają one być drukiem ogłoszone i zapewne rzucą wiele światła na historią słowiańskich i innych narodów.

(A.P.S.Z.)

— P. W. Tugendhold, Cenзор Литературы Еврейской и Халдейской при Академіи Вилѣнской, zamierza ogłosić drukiem ważne dzieło, obejmujące wyjaśnienia przedmiotów, dotyczących się ludu Starozakonnego, a szczególnie nauki Rabinizmu. Prenumeratę na wspomniane dzieło, noszące tytuł: *Zupełnie nowo-odkryty Judaizm* przyjmuje brat autora, znany z wielu dzieł uczonych, P. Jakób Tugendhold, Sekretarz Komitetu Cenzury do ksiąg hebrajskich, w Warszawie.

— Z Węgier i Ziemi Siedmiogrodzkiej, nadchodzą ciągle doniesienia o trzęsieniu ziemi, które dało się gwałtownie uczuć w tych krajach 25 z. m. W Schäßburgu, wzniesiony na górze wysokiej od 350 lat, śród miasta, kościół, i niedawno z wielkim odnowionym nakładem, został zupełnie w trzech sekundach zniszczony; zawaliło się sklepienie, oparte na ogromnych kamiennych słupach, zdruzgotało kosztowne organy i zasypało gruzami wiele drogich naczyń, przeznaczonych do religijnych obrzędów. (G.R.K.P.)

— W Anglii zrobiono mikroskop słoneczny, jakiego dotąd niewidziano: powiększa on przedmioty *cztery miliony razy*. Żądzielko pszczoły wydaje się przezeń na dwa sążnie długości, a w kropli octu robaczki dają się widzieć w postaci mnóstwa strasznych węzłów, na sześć i siedm stop długości! Oczekują nowych odkryć ciekawych, z tego nadzwyczajnego udoskonalenia optyki.

Starożytności Peruwiańskie.

Kapitan B. Roy, Dowódzca okrętu *Logon*, powrócił w końcu Grudnia zeszłego roku do New-Bedford z podróży do brzegów Peru i przywiózł z sobą rozmaite rzeczy, wydobyte z rozwalin miasta podziemnego, odkrytego niedawno w Guamey, w prowincyi Truxillo, (pod 10° szerokości południowej), o którym tameczni mieszkańcy żadnych nie dochowali pamiętek, ani podań. Kapitan Roy obejrzał miejsce, gdzie to miasto leżało, spuszczał się do wykopanych głębin i oglądał dotąd odkopane rozwaliny. Ściany domów były zupełnie całe, a w niektórych znaleziono nawet kilka skieletołów ludzkich, domowe sprzęty i inne rzeczy. Ciała te bardzo dobrze się dochowały: włosy, paznogi, skóra, żadnych nie doznały odmian, a nawet męski były bardzo mało skórczone, chociaż zupełnie wyschłe.

Położenie, w jakim te mumie były znalezione, każą wnosić, że miasto, którego ludność musiała wynosić, jak się zdaje, do 30,000, zapadło nagle w czasie zwyczajnych zatrudnień mieszkańców. Między innemi, znaleziono jednego człowieka, w postawie stojącej, a w kieszeni jego była moneta, którą zwierzchność miejscowa posłała do Limy. Ci, którzy widzieli te rozwaliny, sądzą, że musiały się znajdować w ziemi przynajmniej, przez 250 lat.

P. Roy widział w jednym domu ciało kobiety w szerokiej sukni bawełniczej; w chwili śmierci tknęła ona w krośnach. Na tych krośnach, z trzciny zrobionych, była tkanina do połowy gotowa, a kobieta trzymała w ręku prątek, ośm lub dziewięć cali długi, około którego nawinięta była przędza bawełnicza. Na około rozrzucona była bawełna i perkal różnych kolorów.

Kapitan Roy wziął ten nienkończoną tkaninę, igłę czyli czołenek i kilka próbek nici. Tkanina miała ośm cali kwadratowych: jest to połowa miary, którą ona mieć była powinna. (P.P.)